

ТЕМА 7. СИСТЕМА ПРАВА.

Підлягає вивченню з 18.10. до 22.10.21

План:

1. Система права: поняття та структура
2. Публічне право і приватне право
3. Матеріальне право і процесуальне право
4. Галузі та інститути права

Ознаки системи права (єдність, узгодженість, диференціація та інтеграція, об'єктивність і суб'єктивність, стабільність і динамізм).

Ознаки публічного права. Публічний інтерес. Суб'єкт та об'єкт публічного права. Структура публічного права. Особливість предмету та методу приватного права. Відмінність між приватним і публічним правом.

Поняття, ознаки та відмінності матеріального та процесуального права.

Поняття та ознаки галузі права. Значність нормативного обсягу. Однорідність. Єдність предмета і методу правового регулювання. Власна структура. Самостійність і завершеність. Галузевий режим правового регулювання. Галузевий понятійний апарат. Класифікація галузей права. Підгалузі права. Поняття, ознаки та види інститутів права. Особливості предмету і методу їх правового регулювання. Співвідношення галузі та інституту права. Види інститутів права. Субінститут права.

Контрольні питання:

1. Назвіть основні засади побудови системи права.
2. Назвіть структурні елементи системи права.
3. Сформулюйте відмінності між публічним і приватним правом.
4. Назвіть відмінності між матеріальним і процесуальним правом.
5. Розкрийте ознаки галузі та інституту права.
6. Назвіть основні види джерел міжнародного права.
7. Назвіть основні концепції співвідношення міжнародного і національного права.

Витяг з підручника:

ЧАСТИНА ДРУГА НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ ПРАВА

Розділ X

СИСТЕМА ПРАВА

§ 1. Система права: поняття та структура

Право має бути належним чином упорядкованим та внутрішньо узгодженим, відповідати властивостям організованої регулятивної системи (від грец. *systema* – ціле, що складається з частин) і виявляється як структурована сукупність взаємодіючих і поєднаних її цілями елементів, зв'язки між якими надають системі внутрішньої організованості й утворюють цілісність.

Система права має внутрішню структуру завдяки розподілу правових норм по галузях, підгалузях і інститутах відповідно до предмета і методу правового регулювання суспільних відносин, які визначають її будову. *Інтереси* осіб та їх угруповань, їх потреби в правовому впорядкуванні суспільних відносин генерують у системі права приватно-правові та публічно-правові підсистеми. *Принципи* права виконують функцію ґрунту правового регулювання суспільних відносин, визначають зміст та узгодженість її норм.

Система права – це зумовлена сполученням приватних і публічних інтересів та інтегрована принципами права сукупність правових норм, внутрішня організація якої характеризується цілісністю, диференціацією та групуванням норм у відносно самостійні узгоджені структурні утворення (інститути, галузі, підсистеми права та ін.).

Властивості системи права виявляються у тому, що: вона має соціальний характер – є згенерованою суспільством функціональною системою; її розвиток обумовлений інтересами людей і потребами в організованості, стабільності та безпеці; вона є основою формування законодавства та спрямовує волю держави на закріплення правових норм шляхом офіційного нормотворення; вона функціонально зв'язує

165

Завдання до теми:

Тематика есе до теми:

1. Чи є право найкращим способом упорядкування суспільних інтересів?
2. Чи може бути обмежений владою внутрішній аспект свободи людини?
3. Чи залежить рівень захисту прав людини від форми державного правління?
4. Чому в умовах воєнного стану не може діяти загальний правовий режим?

Список літератури:

1. **Загальна теорія права / за ред. О. В. Петришина. Харків: Право, 2020. С. 165-188.**

2. *Погребняк С.П.,* Поділ права на публічне і приватне (загальнотеоретичні аспекти) // Державне будівництво та місцеве самоврядування. Вип. 12. 2006. - Х.: Право. С. 6-17.

3. Євграфова Є.П. Інший погляд на дослідження структури і системи права. Вісник АПрНУ, 2012, № 4(71)

4. Олейников С.М., Уварова О.О. Галузь права. / Велика українська юридична енциклопедія. Т.3. Загальна теорія права. Х. Право. 2017. С. 45 -53.

5. Олейников С.М., Уварова О.О. Інститут права / Велика українська юридична енциклопедія. Т.3. Загальна теорія права. Х. Право. 2017. С.185-190.

Тестові завдання до блоку:

1. Вкажіть, на які складові поділяється внутрішня структура системи права?

- а) інститути, підгалузі, міжгалузеві інститути, галузі
- б) інститути, галузі, підгалузі
- в) норми, інститути, підгалузі, галузі, підсистеми
- г) прості інститути, міжгалузеві інститути, галузі

2. Що виступає критерієм поділу системи права на галузі?

- а) поняття та ознаки правового регулювання
- б) функції і завдання правового регулювання
- в) принципи і засади правового регулювання
- г) предмет і метод правового регулювання

3. Що є первинним елементом системи права?

- а) правова норма
- б) правовий інститут
- в) нормативно-правовий акт
- г) правовий акт

4. Міська рада уклала договір з товариством з обмеженою відповідальністю «Збруч» щодо постачання питної води для співробітників органу влади. Міська рада в зазначеному прикладі є суб'єктом:

- а) адміністративного права
- б) публічного права
- в) приватного права
- г) адміністративно-процесуального права.

5. *Оберіть поняття, яке характеризує сукупність норм права, які регулюють певний вид якісно однорідних суспільних відносин в межах відносно самостійного утворення.*

- а) галузь права
- б) інститут права
- в) підгалузь права
- г) підсистема права

6. *Який з перелічених інститутів права належить до приватного права?*

- а) шлюбний договір
- б) реєстрація фізичної особи-підприємця
- в) муніципальний договір
- г) інститут громадянства

7. *Якій правовій сім'ї притаманний поділ права на приватне і публічне?*

- а) традиційній правовій сім'ї
- б) англосаксонській правовій сім'ї
- в) романо-германській правовій сім'ї
- г) змішаній правовій сім'ї

8. *Назвіть, які правовідносини виникають при укладенні договору про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування за результатом проведення конкурсних процедур щодо закупівлі суб'єктами владних повноважень товарів і послуг?*

- а) публічно-приватні відносини
- б) господарські відносини
- в) адміністративні відносини
- г) цивільні відносини

9. *Оберіть приклад норми матеріального права.*

а) провадження в цивільних справах здійснюється відповідно до законів, чинних на час вчинення окремих процесуальних дій, розгляду і вирішення справи

б) суд розглядає адміністративні справи не інакше як за позовною заявою, поданою відповідно до Кодексу адміністративного судочинства України, в межах позовних вимог

в) кримінальне провадження на території України здійснюється з підстав та в порядку, передбачених Кримінальним кодексом України, незалежно від місця вчинення кримінального правопорушення

г) юридична особа набуває цивільних прав та обов'язків і здійснює їх через свої органи, які діють відповідно до установчих документів та закону

10. Хто із зазначених суб'єктів є суб'єктом міжнародного права?

- а) державна виконавча служба України, що здійснює виконання Рішення Європейського суду з прав людини
- б) фізична особа, що звертається до національного суду
- в) юридична особа, що надає медичну послугу громадянам держави
- г) міжнародна міжурядова організація, що бере участь у міжнародній конференції

11. Вкажіть, яку ознаку системи права можна характеризувати, як неможливість зведення властивостей системи (цілого) до простої суми властивостей її складових елементів – норм, галузей, інститутів?

- а) соціальний характер системи права
- б) цілісність системи права
- б) узгодженість системи права
- в) диференціація та інтеграція системи права

12. Особа В. здійснила замах на вбивство особи Г. з мотивів релігійної нетерпимості. До предмету якої підсистеми права належать правові відносини, що виникли у зв'язку зі зазначеним діянням:

- а) публічного права
- б) приватного права
- в) загального права
- г) права справедливості